

Antropoloji

Geçiş Döneminde Java Adamı

Endonezya'nın Java adasında keşfedilen yeni bir fosilin, insanın ilkel atalarından *Homo erectus*'tan modern insana doğru bir ara adım olduğu düşünülüyor. Antropologlara göre, Pleistosen devrine (günümüzden 1,8 milyon - 10

000 yıl öncesi) ait olduğu belirlenen fosil, "Java Adamı" diye de bilinen Asyalı *H. erectus*'un ilk örneğiyle, daha sonraki örnekleri arasında yer alıyor. Fosil, tümüyle korunmuş bir kalvaryum (üst kafatası ya da beyin kabı). Afrika'da

Sm 4 fosil kafatası (ortada), Java'da daha önce bulunmuş olan Sangiran (solda) ve Ngandong (sağda) adamları arasında bir geçiş formu

daha önce keşfedilmiş olan *H. erectus* kafataslarına göre daha yassı olan beyin kabı, iç hacmi bakımından ötekilerden fazlaca farklı değil. Kafatası kemikleri arasındaki boşluğun derecesi, fosilin sahibinin büyük bir olasılıkla genç ya da orta yaşlı bir erkek olduğunu ortaya koyuyor. Beyin kabının hacmi, 1006 santimetreküp olarak ölçülmüş. Antropologlar, beyin kabının biçiminin, bulunamayan alt yüz kemiklerinin görece uzun olduğunu gösterdiği görüşünde. Java adasının ortasındaki Sambungmacan bölgesinde keşfedildiği için kısaca "Sm 4" olarak tanımlanan fosilin en önemli özelliği, kendisinden öncekilere kıyasla beyin kökü bölgesinin daha hareketli olması. Bu, modern insanda olduğu gibi başın daha büyük hareketlerle öne ve arka-ya oynatılabilmesini sağlıyor. Sm 4'teki bu özelliğin modern insanla (*Homo sapiens*) neredeyse aynı olduğunu kaydeden araştırmacılar, bunun, kafatası biçiminin başın biçiminden bağımsız olarak geliştiğine işaret olduğunu söylüyorlar.

Science, 28 Şubat 2003

Yeni Hominid İşleri Karıştırdı

Batı Afrika'da Tanzanya'da bulunan Olduvai vadisi, kelimenin tam anlamıyla bir hominid madeni. Hominid, şimdiye kadar 20. yüzyıl antropologlarınca insanların ilkel ataları için kullanılan bir terimdi. Ancak moleküler analizler insanlarla insansımaymunların genetik farklılıklarının son derece küçük olduğunu ortaya koyunca, fosillerin insana daha yakın özellik gösterenlerini "hominin" diye sınıflandırmaya başlayanlar çoğaldı.

Rutgers Üniversitesi'nden (ABD) Robert J. Blumenshine yönetiminde bir grup Amerikalı, İngiliz, Tanzanyalı ve Güney Afrikalı antropolog tarafından Olduvai'de bulunan ve OH 65 adı verilen insan kalıntıları, bir yandan insan atalarının yaşam tarzları konusunda bilgi sağlarken, bir yandan da hominin türleri konusunda kabul görmüş varsayımları zorluyor. OH 65 (Altmış beşinci Olduvai Hominini demek) fosili, dişleri neredeyse tamam olan bir üst çene kemiğiyle bazı kafatası parçaları. Araştırmacılar, kalıntıların 1.942 ile 1.785 milyon yaşları arasında olduğunu hesaplıyorlar. Eski bir göl tabanında, bir dere yatağı yakınlarında bulunan fosiller, *Homo habilis* diye tanımlanan bir hominin sınıfına ait görünüyor. Ancak araştırmacılar, bunlarla, daha önce bulunmuş ve KNM-ER 1470 diye tanımlanmış başka fosil buluntuları arasında önemli benzerlikler bulmuşlar. Bu durumda ekibin iddiası, KNM-ER 1470'e dayanılarak var olduğu düşünülen *Homo Rudolfensis* adlı bir hominid türünün aslında olmadığı ve bunların da *H. habilis* oldukları.

Araştırmacıların OH 65 fosillerinin yanısıra, çok sayıda alet ve üzerleri kesik ve kazıntılarla dolu hayvan kemiği bulmaları, bölgenin en azından kış mevsiminde göç edilen bir kamp yeri

olduğu düşüncesini destekliyor. Bu durumda insan atalarının sanılandan daha eski bir tarihte gezgin bir yaşam biçimini benimsemiş oldukları ortaya çıkıyor.

Science, 21 Şubat 2003

